

compact

Pagina 2/3: Eerherstel
voor vakonderwijs

WIBAUTSTRAAT 131, 1091 GL AMSTERDAM | POSTBUS 859, 1000 AW | TEL (020) 562 94 44 | FAX (020) 668 03 89 | REDACTIE@TROUW.NL | WWW.TROUW.NL | BELGIË € 2,10 | INFORMATIE BEZORGING: TEL 0800 0557

**Abortus lijkt even geen
issue in Ierland**

de Verdieping

**De auto mee naar
twintig hoog**

de dinsdagGids

**De gymles als remedie
tegen vetzucht**

Podium

**Twentse 'paardenbeul'
eindelijk opgepakt**

ENSCHEDÉ - Een 49-jarige man uit Enschede is de vermoedelijke 'paardenbeul' van Twente, die jarenlang actief was. Hij zit sinds vrijdag vast en heeft inmiddels meerdere gevallen van dierenmishandeling bekend.

PAGINA 4

**Beloften en verwijten
in Britse campagne**

LONDEN - De leider van de Conservatieven maakt stemming tegen 'de zelfgenoegzaamheid van Labour'. Premier Blair deelt 'beloftenpaspjes' uit. De Britse verkiezingscampagne is begonnen.

EUROPA 8

**Honger dreigt
in Soedan**

OSLO - In Soedan kan binnen enkele weken voedseltekort ontstaan voor twee miljoen mensen. Dat heeft VN-secretaris-generaal Kofi Annan gis-

Ruzie over Joodse tegoeden

'Voogdij-instellingen beheerden vermogen oorlogswezen verkeerd'

door Joop Bouma

Het vermogen van Joodse wezen is na de oorlog niet goed beheerd, blijkt uit onderzoek. Niet alle kinderen kregen bij meerderjarigheid waar ze recht op hadden.

Joodse voogdij-instellingen hebben het geld onder meer voor de eigen organisatie gebruikt. De financiële dossiers van de kinderen zijn in 1976 waarschijnlijk opzettelijk vernietigd om de sporen van misbruik van de

vermogens uit te wissen.

Dit staat in een boek van Vrij Nederland-journaliste Elma Verhey. Ze onderzocht ruim vier jaar hoe voogdij-instellingen na de Tweede Wereldoorlog het vermogen hebben beheerd van kinderen van wie de ouders door de nazi's waren vermoord. Verhey schreef in 1991 al een boek over de naoorlogse politieke strijd om de Joodse onderduikkinderen.

Het verslag van Verhey's jongste onderzoek, waaraan de historica Pauline Micheels meewerkte, verschijnt 20 april. Het Joods Maatschappelijk Werk, dat kortgeleden de drukproef te zien kreeg, neemt

afstand van het boek. Het JMW probeerde de schrijfster vergeefs tot uitsstel van publicatie te bewegen. Volgens directeur Hans Vuijsje worden de conclusies van Verhey niet gestaafd met documenten. Vuijsje zegt dat hij haar bronnen heeft gecontroleerd.

Het JMW is verwickeld in een rechtszaak die de oorlogswezen Philip en Marcel Staal begonnen, om te verhinderen dat de organisatie enkele oude Joodse voogdij-instellingen opheft en het gezamenlijke vermogen (7,6 miljoen euro) toevoegt aan de eigen exploitatie. De Israëlische broers zeggen dat zij lang niet al het

geld van hun ouders, die omkwamen in Sobibor, hebben gehad. Ze eisen 1,6 miljoen euro. Philip Staal heeft van aanvang af aangedrongen op een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar het vermogen-beheer.

In haar boek schrijft Verhey: „De zaak van het vermogen van de joodse oorlogswezen behoeft een antwoord dat verder reikt dan excuses alleen.” Volgens haar moet het geld van de Joodse voogdij-instellingen worden verdeeld onder de Joodse oorlogswezen.

NEDERLAND 4

Ophef JMW over 'bevooroordeeld' boek

Doden na ontploffing in confectiefabriek

■ tegoeden joodse oorlogswezen

Ophef JMW over 'bevooroordeeld' boek

door Joop Bouma

Nog voor publicatie leidt een onderzoek naar het naoorlogse beheer van vermogens van Joodse wezen tot commotie. Het Joods Maatschappelijk Werk pleit voor een nieuwe, wetenschappelijke studie.

Volgens directeur Hans Vuijsje van het Joods Maatschappelijk Werk (JMW) heeft journaliste Elma Verhey een 'bevooroordeeld' boek geschreven over de manier waarop Joodse

voogdij-instellingen het geld beheerden van kinderen die in de Tweede Wereldoorlog hun ouders kwijtraakten. In een mail van Vuijsje aan het bestuur, personeel en de ondernemingsraad van het JMW, noemt hij de toon van Verhey's boek 'uiterst onplezierig'. „Het is de toon van iemand die zich helemaal heeft gesolidariseerd met 'de slachtoffers'.”

De kwalificatie is opvallend omdat Vuijsje najaar 2004 in een paginagrote advertentie in het *Nieuw Israelitisch Weekblad* nog hoog opgaf over de kwaliteiten van Verhey en mede-auteur Pauline Micheels. „De integriteit en deskundigheid van beide on-

derzoekers zijn onomstreden”, aldus de advertentie, die werd geplaatst nadat in *Trouw* artikelen waren verschenen over manco's in het vermogensbeheer van de wezen Philip en Marcel Staal. In totaal zijn er een kleine 200 kinderen na de oorlog in voogdij-instellingen geplaatst.

De conclusies die Verhey trekt zijn niet mals. Volgens de journaliste zijn vermogens van de kinderen gebruikt om goederen voor een kibboets in Israël aan te schaffen. Ook is geld van pupillen in de exploitatie van de joodse instellingen gestoken. Verhey, in een toelichting: „Er waren na de oorlog te veel Joodse voogdij-in-

stellingen. Ze beconcurrerden elkaar. Er was voortdurend geldgebrek. Daarvan zijn de kinderen de dupe geworden.”

Groot obstakel bij het onderzoek was dat de financiële dossiers van de Joodse weeskinderen in 1976 zijn vernietigd. Verhey heeft sterke aanwijzingen dat die documenten zijn weggevoerd om het misbruik te verdoezelen. In dit verband wordt de naam genoemd van de in 1984 overleden Leo Cohen, die zich decennialang inzette voor de Joodse wezen. Volgens Verhey blijkt dat Cohen, in weerwil van wat het toenmalige bestuur wilde, de dossiers persoonlijk

vernietigde. „Dat doet vermoeden dat de dossiers niet zonder reden zijn weggegooid.”

Vuijsje werkt aan een reactie. Hij zegt dat het boek op sommige punten onzorgvuldig is en 'beschadigend voor mensen die zich na de oorlog hebben ingezet voor de weeskinderen'. De publicatie is deels gebaseerd op gegevens uit de archieven van JMW.

Het onderzoek wordt op 20 april bij het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie gepresenteerd. De directeur van het Niod, prof. dr. Hans Blom, was meelezer van het manuscript.